

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/102/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4320205098
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4320205098.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. D., E. XX, zastúpený JUDr. Ondrejom Mészárosom, advokátom, so sídlom Želiezovce, Brezová 10, proti žalovanému: AGRARIA-GROUP, spol. s r. o, so sídlom Nitra, Piaristická 4605/16, IČO: 51 135 876, zastúpený JUDr. Luciou Lehmanovou, advokátkou, so sídlom Nitra, Fraňa Mojtu 43, o zaplatenie 20 238,26 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 31. marca 2023 č. k. 11C/53/2020-197 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný má nárok voči žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie sumy 20 238,26 eura s príslušenstvom. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

1.1. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 1 ods. 1, 2, § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 100 ods. 1, § 106 ods. 1, 2, § 112, § 122 ods. 1, § 415, § 420 ods. 1 a 3, § 442 ods. 1, § 443, § 489 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. § 149, § 150 ods. 1, § 151 ods. 1, 2, § 153 ods. 1, 2, 3, § 185 ods. 1 a § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ako aj príslušnými ustanoveniami zák. č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách - § 41i a zákonom č. 504/2003 Z. z. - § 12 ods. 3, 4, 5, § 12b ods. 1, ako aj zisteným skutkovým stavom.

1.2. Pokiaľ ide o zákonnú úpravu, súd uviedol, že v danom konaní, aj keď ide o vzťah medzi dvomi podnikateľmi, náhradu škody v tomto spore posúdil v zmysle ustanovení o zodpovednosti podľa Občianskeho zákonníka v zmysle § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka, vzhľadom k tomu, že v danom prípade nejde o porušenie inej (mimozáväzkovej) povinnosti ustanovenej v Obchodnom zákonníku, či v osobitnom zákone.

Súd sa zaoberal aj vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného a dospel k záveru, že táto nie je dôvodná, nakoľko sa žalobca v zmysle vyšetrovacieho spisu preukázateľne dozvedel o celej škode dňa 10. 10. 2018, kedy došlo zo strany žalovaného k zoraniu zvyšnej časti parcely č. 959/3 o výmere 100 000 m², na ktorej bola žalobcom zasiata repka ozimná. Žalobca doručil žalobu o náhradu škody súdu dňa 10. 10. 2020 prostredníctvom mailu a následne ju podal na OS Levice dňa 11. 10. 2020 v elektronickej podobe, autorizovanú podľa osobitného predpisu, t. z. že v subjektívnej lehote 2 rokov

odo dňa, kedy sa o škode dozvedel. Keďže deň 10. 10. 2020 padol na deň pracovného voľna – sobotu, posledným dňom subjektívnej premlčacej lehoty na podanie žaloby bol najbližší pracovný deň, t. z. pondelok 12. 10. 2020.

1.3. Z rozhodnutia OÚ LV, pozemkový lesný odbor, zo dňa 18. 03. 2019 č. OÚ-LV-PLO-2019/000688-007-OÚ vyplýva, že úrad rozhodol, že nevzniká podnájomný vzťah k doterajšiemu náhradnému pozemku F. C. v kat. úz. G., pričom toto rozhodnutie potvrdil aj druhostupňový správny orgán. Zo spisu OS Levice, vedeného pod sp. zn. 15C/8/2019, ohľadne vydania neodkladného opatrenia, kde žalobcom bol žalovaný v tomto konaní a žalovaný bol žalobca v tomto konaní, vyplynulo, že Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 30. 08. 2019 sp. zn. 5Co/159/2019-138 o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol tak, že potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku I., III. a IV., pričom Krajský súd v Nitre v bode 17., okrem iného, uviedol, že u žalovaného (v tomto konaní žalobcu) absentuje akýkoľvek právny titul, ktorý by ho oprávňoval k užívaniu (obhospodarovaniu) predmetnej poľnohospodárskej pôdy. Z uvedených dokladov jednoznačne vyplýva, že napriek tomu, že žalobca tvrdí, že je oprávneným užívateľom pozemkov, nemá žiaden právny titul na užívanie dotknutých pozemkov. Žalobca poukazoval na nájomnú zmluvu uzatvorenú dňa 03. 11. 2011 medzi vlastníkom pozemku a H. G. ako nájomníčkou. Súd tu poukázal na rozhodnutia príslušných orgánov, ktoré právoplatne rozhodli, že nevzniká podnájomný vzťah k doterajšiemu náhradnému pozemku F. C. v kat. úz. G.. Žalobca nepreukázal žiaden titul na užívanie dotknutého pozemku a evidentne zasial na pozemku bezplatného užívacieho práva.

1.4. Zo zmluvy o nájme poľnohospodárskych pozemkov, uzatvorenej dňa 16. 11. 2017 medzi prenajímateľom - A. I. J. - vlastníkom dotknutých pozemkov a žalovaným ako nájomcom, vyplynulo, že bola uzatvorená na dobu určitú, od 01. 07. 2018 do 30. 06. 2023, t.j. žalovaný mal uzatvorenú nájomnú zmluvu s vlastníkom pozemku, ktorá ho oprávňovala užívať dotknutý pozemok - parcely č. 959/3 k. ú. G.. Žalovaný vyzval žalobcu na vydanie predmetnej parcely výzvou zo dňa 30. 07. 2018 a následne dňa 10. 09. 2018 mu bola zaslaná výzva na vydanie pozemku aj priamo vlastníkom Ing. Róbertom Mjartanom.

1.5. Podľa názoru súdu, žalobca v čase založenia úrody repky ozimnej mal vedomosť o tom, že medzi vlastníkom parcely č. 959/3 k. ú. G. a žalovaným bola uzatvorená Zmluva o nájme poľnohospodárskej pôdy a žalovaný vyzval žalobcu na vydanie predmetnej parcely dňa 30. 07. 2018, teda ešte pred založením úrody repky ozimnej, napriek tomu na uvedenom pozemku zasadil novú úrodu. V čase, keď došlo zo strany žalovaného k vyoraniu žalobcom založenej úrody repky ozimnej, táto bola preukázaná z fotiek nachádzajúcich sa vo vyšetrovacom spise, ako aj z fotiek doložených žalobcom na pojednávaní, v tom čase už jasne zreteľná, t.j. žalovaný mal vedomosť, že tam má žalobca zasadenú úrodu. Je pravdou, že zákon č. 504/2003 Z. z. v ust. § 12 ods. 3 stanovuje, že výzvu na vrátenie a prevzatie pozemku, ktorý je užívaný bez nájomnej zmluvy, doručuje vlastník pozemku užívateľovi pozemku a v takomto prípade je užívateľ pozemku povinný pozemok vrátiť do 30 dní po zbere úrody alebo ak ide o pozemok, na ktorom nebola založená úroda, do konca príslušného kalendárneho roka, pričom po zbere úrody tak v júli 2018 urobil iba nájomca pozemku, nie vlastník pozemku, no ani táto skutočnosť nič nemení na tom, že v čase založenia novej úrody žalobca vedel, že žalovaný mal uzatvorenú s vlastníkom pozemku nájomnú zmluvu a že chce dotknutý pozemok v zmysle nájomnej zmluvy užívať, pričom vedel aj o tom, že žalovaný už vykonal na pozemku prvotné prípravné práce pozemku predchádzajúce výsadbe úrody.

1.6. Súd v danej veci mal za to, že aj napriek tomu, že z vyšetrovacieho spisu bolo preukázané, že k vyoraniu repky ozimnej naozaj došlo a že vyoranie bolo uskutočnené žalovaným, pričom žalobca nepreukázal právny titul k nehnuteľnosti, naproti tomu, čo žalovaný preukázal, že dňa 16. 11. 2017 uzatvoril zmluvu o nájme poľnohospodárskych pozemkov s vlastníkom predmetnej parcely č. 959/3, kat. úz. G. s A. I. J., žalobca nepreukázal ani výšku škody. Žalobca predložil v konaní výšku škody pozostávajúcu zo sumy 7 716,56 eura, ktorá predstavuje náklady so založením úrody a zo sumy 12 521,70 eura, ktorá predstavuje ušlý zisk, pričom na podporu svojich tvrdení žalobca doložil dve faktúry za účelom preukázania priemerných nákupných cien repky ozimnej v roku 2019. V rámci žalobného návrhu žalobca nenavrhol doplnenie dokazovania inými dôkazmi, ako dôkazmi pripojenými k žalobe. Až po predbežnom právnom posúdení na pojednávaní konanom dňa 03. 02. 2023 žalobca navrhol na účely dokazovania pripojenie celého vyšetrovacieho OR PZ v Leviciach pod č. ČVS:ORP-803/Ka-LV-2018 a žiadny iný návrh na doplnenie dokazovania vo vzťahu k preukázaniu výšky škody žalobca nenavrhol. Až následne, na pojednávaní konanom dňa 31. 03. 2023 žalobca navrhol doplniť dokazovanie vyhotovením znaleckého posudku na účely určenia výšky škody a trval na výsluchu

žalovaného. Až v rámci záverečnej reči uviedol, ako vychádzal pri stanovení výšky náhrady škody, pričom podľa názoru súdu takéto vyčíslenie nie je dostačujúce na rozhodnutie o priznaní nároku na náhradu škody, a teda žalobca neunesol dôkazné bremeno povinnosti preukázania výšky vzniknutej škody. Súd preto jeho návrhy na doplnenie dokazovania podľa § 153 ods. 1, 2 CSP zamietol, keď tieto dôkazy navrhol až na pojednávaní dňa 31. 03. 2023. Pritom vznik škody a ich výšku žalovaný namietal už v podanom odpore, a napriek tomu, právny zástupca navrhol znalecké dokazovanie až na pojednávaní dňa 31. 03. 2023. Súd konštatoval záverom, že k ustáleniu skutkového stavu došlo na základe presne špecifikovaných vykonaných dôkazov a žalobcom navrhnuté dôkazy na preukázanie výšky škody boli uplatnené oneskorene a na oneskorene uplatnené návrhy na doplnenie dokazovania poukazoval aj právny zástupca žalovaného na pojednávaní konanom dňa 03. 02. 2023, a napriek tomu, žalobca navrhol vyhotovenie znaleckého posudku až na ďalšom pojednávaní konanom dňa 31. 03. 2023. S ohľadom na uvedené, súd žalobu zamietol.

1.7. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 3 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému proti neúspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktorých výška bude vyčíslená po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Svoje odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi uvedenými v § 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/, a h/ CSP. Dôvodil tým, že pozemok č. 959/3, kat. úz. G. od r. 2003 užíval ako náhradný pozemok. Túto parcelu mal v užívaní bez nájomnej zmluvy uzatvorenej s jej vlastníkom. Vlastník pozemku A. I. J. dňa 10. 09. 2018 splnomocnil advokátku B. D. D. k tomu, aby mu v jeho mene (vlastníka) poslala výzvu na vydanie pozemku č. 959/3 kat. úz. G.. On už v tom čase pred 10. 09. 2018 mal založenú úrodu na pozemku parc. č. 959/3, a to repku ozimnú. Z uvedeného dôvodu mu vznikla zo zákona povinnosť vydať pozemok parc. č. 959/3 kat. úz. G. až v roku 2019, a to 30 dní po zbere úrody. Žalovaný, aj keď uzatvoril s vlastníkom pozemku nájomnú zmluvu na ním užívaný pozemok, táto okolnosť neznamenala, že tento pozemok môže ihneď začať užívať, lebo tento pozemok vlastník A. I. J. v tom čase neužíval. Žalovaný svojvoľne vošiel na ním užívaný pozemok parc. č. 959/3 a časovom období od 02. 10. 2018 do 10. 10. 2018 vyoral už založenú úrodu repky ozimnej, ktorá bola už vyrastená. Na užívanie a obhospodarovanie uvedenej parcely platia ustanovenia nielen Občianskeho zákonníka, ale zákon č. 504/2003 Z. z., a to jeho ustanovenia § 12 ods. 3 a ods. 5.

2.1. Ak teda užíval pozemok bez nájomnej zmluvy, je rozhodujúce, kedy mu vlastník doručil výzvu na vrátenie a prevzatie pozemku. Ak je založená úroda, tak do 30 dní po zbere, ak nie je založená úroda, do konca príslušného kalendárneho roka. Výzva od vlastníka mu bola doručená koncom septembra 2018, teda v čase, keď už mal založenú úrodu na rok 2019, a preto bol naďalej oprávnený pozemok užívať a tento vydať do 30 dní po zbere úrody v roku 2019.

2.2. Na pozemok parc. č. 959/3 nie je fyzicky prístupová cesta, a preto žalovaný na tento pozemok sa mohol dostať iba tak, že prechádzal cez pozemky susedov. Z uvedeného vyplýva, že pre neprístupnosť pozemku mu ako užívateľovi nemohla vzniknúť povinnosť tento pozemok vydať vlastníkovi, ale povinnosť s vlastníkom uzatvoriť na základe jeho písomnej žiadosti podnájomnú zmluvu k pozemkom v jeho doterajšom obhospodarovaní, a to v primeranej výmere a lokalite.

2.3. Poukázal na konanie vedené na OO PZ Kalná, kde podal trestné oznámenie a uplatnil si i náhradu škody. Na pojednávaní dňa 03. 02. 2023 sa dozvedel, že súd si predmetný spis ako dôkaz nevyžiadal, preto navrhol jeho pripojenie za účelom oboznámenia celého obsahu spisu a bol presvedčený, že tento spis bude obsahovať, okrem fotodokumentácií i znalecký posudok o vyčíslenej škode. Po nahliadnutí do uvedeného spisu dňa 30. 03. 2023 na pojednávaní konanom dňa 31. 03. 2023 navrhol doplniť dokazovanie vypracovaním znaleckého posudku za účelom jednoznačného stanovenia výšky škody z dôvodu, že ním predložené doklady o výške škody spochybňoval žalovaný. Súd zamietnutím jeho návrhu doplnením dokazovania mu znemožnil jeho procesné práva, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Zo všetkých dôkazov, ako aj dôkazov pripojených v spise OO PZ Kalná nad Hronom pod č. ČVS:ORP-805/Ka-LV-218 je jednoznačne preukázané, že žalovaný porušením jeho právnej povinnosti mu spôsobil škodu, pričom je tu príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti žalovaného a vzniknutou škodou. Jediné, čo je potrebné doplniť, je dokazovaním preukázať a jednoznačne stanoviť výšku škody, čo je možné na základe znaleckého posudku.

3. K podanému odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý namietol, že žalobca uviedol 5 odvolacích dôvodov – podľa § 365 ods. 1 písm. b/, e, f/, g/ a h/ CSP, avšak podanie žalobcu nespĺňa náležitosti odvolania a nie je vôbec odôvodnené vo vzťahu ku všetkým odvolacím dôvodom. Žalovaný navrhuje napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

3.1. K argumentom žalobcu uvádzaným v podanom odvolaní, ktorý poukazoval na konanie dokumentované na OO PZ Kalná nad Hronom, v ktorom konaní si mal uplatniť náhradu škody, pričom až na pojednávaní dňa 03. 02. 2023 sa mal dozvedieť, že súd si tento spis nevyžiadal a navrhol jeho pripojenie a na ďalšom pojednávaní dňa 31. 03. 2023 navrhol znalecké dokazovanie, uvádza, že podal odpor, v ktorom namietal vyčíslenie skutočnej škody ušlého zisku, ako aj absentujúce dôkazy z dôvodu vykonania úkonov pred sejbou zo strany žalovaného, pričom namietal aj úmyselné konanie žalobcu, ktorý vedel o nájomnej zmluve s vlastníkom a ním a bola mu tiež doručená výzva na preukázanie sa dokladmi o oprávnení užívať pozemok, a tiež sa zdržať ďalšieho užívania tohto pozemku. Žalobca sa k odporu nevyjadril a nenavrhol ďalšie dokazovanie, napriek poučeniu o sudcovskej koncentrácii konania. Žalobca mal reálnu možnosť od podania žaloby 10. 10. 2020 a doručenia odporu s výzvou uznesením č. k. 11C/53/2020-109 až do konania prvého pojednávania dňa 03. 02. 2023 označiť skutkové tvrdenia, označiť ďalšie dôkazy a ich preukázanie a namietat a poprieť jeho tvrdenia a tiež možnosť nahliadnuť do súdneho spisu. Žalobca svoje právo dobrovoľne nevyužil. Na pojednávaní dňa 31. 03. 2023 síce navrhol znalecké dokazovanie, aj to po náročnom a zdĺhavom vysvetľovaní podstaty sporu a náhrady škody zo strany súdu, aj zo strany jeho právneho zástupcu a po namietaní sudcovskej koncentracie konania. Súd správne rozhodol na pojednávaní dňa 31. 03. 2023, že zamietol návrh na doplnenie dokazovania znaleckým dokazovaním, keď žalobca ani neuviedol, ako by mal znalec výšku škody určiť, napr. vo vzťahu k reálnym nákladom žalobcu spojených so založením úrody. Žalobca nesie dôkaznú povinnosť predložiť dôkazy preukazujúce nielen to, že mu škoda vznikla, ale aj konkrétne agrotechnické úkony na pozemku, ktoré vykonal. Žalobca nepredložil dôkazy ani o kúpe osiva, a najmä tie dôkazy, ktoré preukazujú pre to konkrétne osivo, ktoré kúpil alebo agrotechnický úkon, ktorý vykonal, boli vykonané na spornom pozemku a aká bola ich skutočná cena. Podľa jeho názoru, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany neboli uplatnené žalobcom včas.

3.2. Pokiaľ žalobca v podanom odvolaní uvádza, že nemal povinnosť vydať mu pozemok na jeho výzvu, ale až na výzvu vlastníka pozemku, a to až v roku 2019 po zbere úrody založenej v auguste 2018, poukazuje v tejto súvislosti na rozhodnutie OS Levice sp. zn. 15C/8/2019 a rozhodnutie KS v Nitre sp. zn. 5Co/159/2019, kde sa súdy zaoberali otázkou užívania sporného pozemku žalobcom aj žalovaným, kde podľa názoru súdov, žalobca nemal žiadne oprávnenie užívať parcelu č. 959/3.

3.3. Pri uplatňovanom nároku na náhradu škody je potrebné prihliadať aj na všeobecnú zákonnú prevenčnú povinnosť a počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám, pričom žalobca podľa jeho názoru túto povinnosť porušil, keď v čase platnej nájomnej zmluvy medzi ním a vlastníkom pozemku a po doručení výzvy na vydanie pozemku, nepredložil žiadne doklady oprávňujúce užívať tento pozemok. Dal si námahu a informoval sa na Okresnom úrade Levice, pozemkovom a lesnom odbore o tom, či žalobca má platný užívateľský titul, kde mu bolo povedané, že tento dávno zanikol. Keď v júli 2018 zistil, že na pozemku bola zozbieraná úroda z predošlého roku 2017, začal vykonávať prvé agrotechnické úkony na sejbou svojej úrody. Bezodkladne po tom, ako sa dozvedel, že žalobca mieni pokračovať v užívaní pozemku, zaslal mu výzvu aj spolu s nájomnou zmluvou. Namiesto toho, žalobca pokračoval v užívaní pozemku, nejednal o možnosti ďalšieho užívania pozemku a naschvál založil úrodu na pozemku č. 959/3, aj keď vedel, že pozemok nie je oprávnený užívať. Žalovaný má za to, že výzvu z 31. 07. 2018 poslal oprávnené za vlastníka, keď s vlastníkom pozemku mal uzatvorenú platnú nájomnú zmluvu a tento vlastník preniesol svoje oprávnenie užívať pozemok na neho. Vlastník parcely vyjadril jednoznačne vôľu, že od 01. 07. 2018 má pozemok užívať on a nikto iný. Z dôvodu právnej istoty a naťahovania času žalobcom bola opätovne zaslaná výzva na vydanie pozemku aj zo strany vlastníka pozemku. Táto bola zaslaná až v 9/2018, ktorú skutočnosť žalobca aj využil na podporu svojej argumentácie. Žalovaný predložil súdu aj doklady o zaplatení nájomného za hospodárske roky 2018 až 2022. Záverom poukázal na to, že aj zákon č. 504/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 05. 2018 do 31. 01. 2019 predpokladá v ust. § 12 ods. 4 užívanie pozemku bez nájomnej zmluvy, pričom zákon vyslovene hovorí o tom, že neplatí, že uplynutím dvoch mesiacov doručenia návrhu nájomnej zmluvy vznikol nájomný vzťah na čas neurčitý, ak vlastník pred doručením návrhu na uzatvorenie nájomnej zmluvy uzatvoril nájomnú zmluvu s inou

osobou, ako aj užívateľ pozemku. Má za to, že žalobca roky užíva parc. č. 959/3 bez právneho dôvodu, neplatil vlastníkovi zrejme žiadne nájomné a spoliehal sa na dávno neplatné rozhodnutie o priznaní náhradných pozemkov jeho manželke.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas a oprávnenou stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (v zmysle § 127 a § 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozhodnutia a po preskúmaní zákonnej a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, dospel k záveru, že je ho potrebné podľa § 387 odsek 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

5. Predmetom konania je náhrada škody žalobcu, ktorá mu mala vzniknúť vyoraním ním zasiatej repky ozimnej v časovom období od 08. 10. 2018 do 09. 10. 2018 v kat. úz. G. na parcele registra „E“ č. 959/3 vedenej ako orná pôda o výmere 100 000 m², vedené na LV č. XXX. Žalovaný vyoral tam zasiatu repku ozimnú v rozlohe 250 m x 230 m, čo činí 5,75 ha a následne dňa 10. 10. 2018 bol vyoraný zostatok zasiatej repky ozimnej o výmere 4,75 ha, čím mal žalobca spôsobiť žalobcovi škodu. V konaní nebolo sporné, že žalobca užíval predmetnú parcelu bez platnej nájomnej, resp. podnájomnej zmluvy. Rovnako nebolo sporné, že vlastník uvedeného pozemku parc. č. 959/3 kat. úz. G. A. I. J. uzatvoril dňa 16. 11. 2017 zmluvu o nájme poľnohospodárskych pozemkov s nájomcom, ktorým je v tomto konaní žalovaný, predmetom ktorej bol aj pozemok o výmere 100 000 m² v kat. úz. G. parcela č. 959/3 na dobu určitú od 01. 07. 2018 do 30. 06. 2023. Žalovaný prostredníctvom splnomocnenca JUDr. Lucie Lehmanovej dňa 30. 07. 2018 vyzval žalobcu na vydanie pozemku parc. č. 959/3 – orná pôda o výmere 100 000 m², vzhľadom na fakt, že má uzatvorenú zmluvu o nájme poľnohospodárskych pozemkov, vrátane sporného pozemku. Žalobca na túto výzvu oznámil, že predmetný pozemok užíva od roku 2003 a vlastník pozemku ho nevyzval na jeho vydanie. Následne vlastník pozemku A. I. J. dňa 19. 09. 2018 prostredníctvom splnomocnenca JUDr. Lucie Lehmanovej vyzval žalobcu na okamžité vydanie pozemku parc. č. 959/3 kat. úz. G. pre žalovaného. Žalobca si podanou žalobou vyčíslil škodu spôsobenú žalovaným, a to vyoraním ním založenej úrody zasiatej repky ozimnej na celkovú sumu 20 238,26 eura s príslušenstvom, ktorá suma pozostáva zo sumy 7 716,56 eura, čo predstavuje náklady na založenie úrody repky ozimnej a ušlý zisk vo výške 12 521,70 eura.

Súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol, keď vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného vyhodnotil ako nedôvodnú. Ďalej dospel k záveru, že žalobca mal vedomosť o tom, že medzi vlastníkom parc. č. 959/3 kat. úz. G. a žalovaným bola uzatvorená zmluva o nájme poľnohospodárskej pôdy dňa 30. 07. 2018, v zmysle § 12 ods. 3 zák. č. 504/2003 Z. z. mu bola doručená výzva na vrátenie a prevzatie pozemku, ktorý je užívaný bez nájomnej zmluvy a užívateľ tohto pozemku bol tento povinný vrátiť do 30 dní po zbere úrody, alebo ak by išlo o pozemok, na ktorom nebola založená úroda, do konca príslušného kalendárneho roka, pričom po zbere úrody tak v júli 2018 urobil iba nájomca pozemku, nie vlastník pozemku, pričom ani táto skutočnosť nič nemení na tom, že v čase založenia novej úrody žalobca vedel, že žalovaný má uzatvorenú s vlastníkom pozemku nájomnú zmluvu a že chce dotknutý pozemok v zmysle nájomnej zmluvy užívať. Navyše, prijal záver, že žalobca v rozpore s § 415 si nepočínal tak, aby nedochádzalo ku škodám na majetku a zároveň mal za to, že žalobca nepreukázal vznik škody, keď výpočet uplatňovaného nároku preukazoval len dvomi faktúrami, ktorými dvom svojim dodávateľom fakturoval repku ozimnú v roku 2019, pričom vôbec nepreukázal výšku škody tak, ako si ju uplatnil. Dôkazy navrhnuté žalobcom, resp. jeho právnym zástupcom, vzhľadom pre uplatnenie sudcovskej koncentrácie v zmysle § 153 CSP na vykonanie ďalšieho dokazovania zamietol. Žalobca teda neuniesol dôkazné bremeno v povinnosti preukázania výšky vzniknutej škody.

Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, a tak predmetom prieskumu odvolacieho súdu je rozsudok súdu prvej inštancie cez rozsah a dôvody podaného odvolania.

6. Podľa § 12 odsek 3 zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov, ak ide o pozemok, ktorý je v užívaní bez nájomnej zmluvy, doručí jeho vlastník užívateľovi pozemku návrh na uzatvorenie nájomnej zmluvy alebo výzvu na vrátenie a prevzatie pozemku. Ak nedôjde k uzatvoreniu nájomnej

zmluvy s vlastníkom alebo s vlastníkmi nadpolovičného spoluvlastníckeho podielu, alebo ak bola doručená výzva na vrátenie a prevzatie pozemku vlastníka alebo nevlastníkov nadpolovičného spoluvlastníckeho podielu, je užívateľ pozemku povinný vrátiť pozemok do 30 dní po zbere úrody a ak ide o pozemok, na ktorom nebola založená úroda, do konca príslušného kalendárneho roku.

Citované zákonné ustanovenie rieši situáciu, keď užívateľ užíva poľnohospodársky pozemok bez nájomnej zmluvy. Vhodnejšie by však bolo použitie pojmu „bez právneho titulu“, keďže nemusí ísť len o nájomnú zmluvu, ale právnym titulom na užívanie môže byť napr. aj zmluva o výpožičke alebo zmluva o zriadení vecného bremena. Treba uviesť, že užívanie pozemku bez právneho titulu je neoprávneným užívaním a v dôsledku toho dochádza k bezdôvodnému obohacovaniu užívateľa na úkor vlastníka.

V zmysle uvedeného platí, že ak ide o takéto užívanie bez právneho titulu, vlastník doručí užívateľovi buď návrh na uzatvorenie nájomnej zmluvy, alebo výzvu na vrátenie a prevzatie pozemku. Z návrhu na uzatvorenie nájomnej zmluvy je vhodné vyriešiť aj náhradu za dovtedajšie užívanie zmluvy, alebo ak bola doručená výzva na vrátenie a prevzatie pozemku, je užívateľ pozemku povinný pozemok vrátiť do 30 dní po zbere úrody, alebo ak ide o pozemok, na ktorom nebola založená úroda, do konca príslušného kalendárneho roku. Tým je opätovne v tom istom smere chránený nájomca a zohľadňuje sa jeho poľnohospodárska činnosť, ktorý hoci užíva pozemok bez právneho titulu, má povinnosť vypratania pozemku až v lehote 30 dní po zbere úrody, v prípade, ak na pozemku nebola založená úroda a povinnosť vypratať pozemok je v lehote do konca kalendárneho roku. Ak však osoba reálne neužíva pozemok, nie je vtedy možné aplikovať § 12 ods. 2 zákona, a preto ani zohľadňovať lehotu konca kalendárneho roku.

6.1. Odvolací súd súhlasí s postupom súdu prvej inštancie, že vzhľadom na charakter sporom dotknutej nehnuteľnosti – pozemku, ktorý je poľnohospodárskou pôdou pri posudzovaní nároku žalobcom uplatňovaného v tomto konaní, je potrebné na vec prioritne aplikovať právnu úpravu zák. č. 504/2003 Z. z. ako lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku.

7. V preskúmvanej veci nebolo sporné, že žalobca užíval parcelu registra „E“ parc. č. 959/3 – orná pôda o výmere 100 000 m², na ktorej zasial dňa 15. 08. 2018 repku ozimnú, pričom túto parcelu užíval bez platnej nájomnej zmluvy, teda bez právneho titulu. Rovnako nebolo sporné, že vlastník tohto pozemku A. I. J. uzatvoril dňa 16. 11. 2017 so žalovaným ako nájomcom zmluvu o nájme poľnohospodárskych pozemkov, ktorá bola uzatvorená na dobu určitú od 01. 07. 2018 do 30. 06. 2023. Žalovaný prostredníctvom splnomocnenkyne JUDr. Lucie Lehmanovej dňa 30. 07. 2018 vyzval žalobcu na vydanie pozemku (parcely č. 959/3 – orná pôda o výmere 100 000 m²), vzhľadom na to, že došlo k uzatvoreniu zmluvy o nájme poľnohospodárskych pozemkov s vlastníkom. Na túto výzvu reagoval žalobca listom zo dňa 24. 08. 2018 a uviedol, že na daný poľnohospodársky pozemok je potrebné aplikovať zákon č. 504/2003 Z. z., a to § 12 odsek 3. Zároveň uviedol, že vlastník pozemku A. I. J. mu nedoručil návrh na uzatvorenie nájomnej zmluvy a taktiež mu nedoručil výzvu na vrátenie a prevzatie pozemku. Následne bola žalobcovi doručená výzva zo dňa 10. 09. 2018 na vydanie pozemku aj priamo vlastníkom Ing. Róbertom Mjartanom. V konaní ďalej nebola sporná ani tá skutočnosť, že dňa 08. 10. až 09. 10. 2018 žalovaný vyoral zasiatú repku ozimnú v rozlohe 250 m x 230 m, čo činí 5,75 ha a následne dňa 10. 10. 2018 došlo k vyoraniam zostatku zasiatkej repky ozimnej vo výmere 4,75 ha, čo žalovaný žiadnym spôsobom nepoprel. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že bolo preukázané, že žalobcovi vznikla škoda vyoraním repky ozimnej a túto škodu spôsobil žalovaný, ktorý o tom mal vedomosť a mal vedomosť aj o tom, že si bol povinný v zmysle § 415 OZ počínať tak, aby nedochádzalo ku škode na majetku. Konaním žalovaného tak došlo jednoznačne k škode na majetku žalobcu, keď bolo zrejmé, že žalovaný mal vedomosť o tom, že žalobca hospodári na predmetných pozemkoch, aj keď bez platnej nájomnej zmluvy, preto si mal počínať tak, aby ku škode na majetku nedošlo a bolo jeho povinnosťou postupovať striktnie podľa ust. § 12 odsek 3 zákona č. 504/2003 Z. z. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že vlastník pozemku A. J. zaslal v zmysle uvedeného ustanovenia výzvu žalobcovi na vydanie nehnuteľnosti dňa 10. 09. 2018, to znamená až po založení úrody, a preto žalobca ako vtedajší užívateľ pozemku bol povinný pozemok vrátiť do 30 dní po zbere úrody. Aj v prípade, že súd by nevychádzal zo striktného znenia ust. § 12 ods. 3 a bral by do úvahy výzvu žalovaného na vydanie parcely č. 959/3 zo dňa 30. 07. 2018, ktorú zasielal prostredníctvom splnomocnenej zástupkyne JUDr. Lucie Lehmanovej, čo bolo ešte pred založením úrody v zmysle § 12 ods. 3 zák. č. 504/2003 Z. z. by aj v takom prípade vznikla žalobcovi povinnosť vrátiť pozemok do konca príslušného kalendárneho roka. Pokiaľ žalovaný vyoral založený

úrodu repky ozimnej žalobcovi v októbri 2018, konal tak protiprávne a v rozpore s ust. § 12 ods. 3 zák. č. 504/2003 Z. z., ale aj v rozpore s § 415 OZ, pretože si nepočínal tak, aby nedochádzalo ku škodám. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že žalovaný svojím konaním porušil preventívnu povinnosť v zmysle § 415 OZ, ako aj povinnosť stanovenú mu zákonom č. 504/2003 Z. z. v § 12 odsek 3 a v príčinnej súvislosti s tým spôsobil škodu a naplnil tak predpoklady pre vyvodenie všeobecnej zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 OZ.

8. Odvolací súd sa však stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že vyčíslená náhrada škody nie je postačujúca na jej preukázanie a na rozhodnutie o priznaní nároku na náhradu škody a že v tejto časti žalobca neunesol dôkazné bremeno povinnosti preukázania výšky vzniknutej škody. Súd prvej inštancie svoj postup odôvodnil sudcovskou koncentráciou konania. Žalovaný na preukázanie svojho nároku predložil súdu iba vlastné vyčíslenie škody (na č. l. 40) a dve faktúry (na č. l. 41, 42), z ktorých nie je možné dospieť k záveru a vyčíslieť vzniknutú škodu na strane žalobcu. Pritom je potrebné uviesť, že žalovaný už v podanom odpore namietal vyčíslenie škody zo strany žalobcu, spochybňoval škodu na samotnom zasiatí repky ozimnej na 10 ha pôdy, ako aj ušlý zisk, ktorý si žalobca vyčíslil. Z obsahu spisu nesporne vyplynulo, že právny zástupca žalobcu navrhol vykonať znalecké dokazovanie až na poslednom pojednávaní konanom dňa 31. 03. 2023, pričom je potrebné súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že navrhnuté dôkazy žalobcom boli uplatnené oneskorene, a preto postupujúc v zmysle § 153 ods. 1 CSP, súd už takéto navrhované dokazovanie nevykonával, keď uplatnil sudcovskú koncentráciu konania.

8.1. K uvedenému je zároveň potrebné dodať, že v zmysle § 185 odsek 1 CSP má súd danú možnosť výberu dôkazov, ktoré dôkazy budú v rámci dokazovania vykonávané a je súčasťou aj princípu voľného hodnotenia dôkazov. O tom, či súd dôkaz vykoná alebo nevykoná, nevydáva žiadne rozhodnutie, ale má iba povinnosť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviesť, z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nevykoná (rozhodnutie NS SR 2Cdo 242/2013 z 31. júla 2014). Súd nie je povinný vykonať ani dôkaz navrhnutý oneskorene, a to postupom podľa § 153 ods. 1, 2 CSP (sudcovská koncentrácia konania), resp. v zmysle § 154 CSP (zákonná koncentrácia konania), keď aj zo súdnej praxe z ust. § 149 a nasl. CSP vyplýva, že strany sporu majú v konaní rovnaké postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej ochrany, okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

8.2. Právna úprava ustanovení § 150 CSP zakotvuje tzv. povinnosť tvrdenia, teda procesnú povinnosť, ktorej nesplnenie je sankcionované procesnými prostriedkami, predovšetkým vo forme rýchlej straty sporu; strany majú pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Táto povinnosť tvrdenia sa vzťahuje na skutkové okolnosti súvisiace s procesným útokom alebo s procesnou obranou strany sporu a je koncepčným predpokladom tzv. sudcovskej koncentrácie Civilného sporového konania. Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu, ktorá má za následok procesnú sankciu vo forme buď nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany podľa § 151 ods. 1 CSP, alebo neúčinnosti nekvalifikovaného popretia skutkového tvrdenia protistrany podľa § 151 ods. 2 CSP (uznesenie NS SR 8Cdo 126/2020 zo dňa 22. 07. 2020). Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa nedopustil nesprávneho procesného postupu, ani svojím postupom neporušil právo na spravodlivý súdny proces, keď nevykonával žalobcom navrhnutý dôkaz na poslednom pojednávaní, a to vypracovanie znaleckého posudku na jednoznačné stanovenie výšky škody, ktorú v priebehu celého konania namietal žalovaný. Súd prvej inštancie sa so svojím postupom v dôvodoch svojho rozhodnutia aj riadne vypořiadal, keď uviedol, že žalobca, napriek spochybňovaniu výšky uplatnenej škody žalovaným, navrhol znalecké dokazovanie až na pojednávaní konanom dňa 31. 03. 2023 a rovnako sa vysporiadal aj s tým, prečo nepristúpil k vykonaniu navrhovaného doplnenia dokazovania výsluchom žalovaného. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, žalobca navrhol vykonanie týchto dôkazov na preukázanie výšky ohľadne uplatnenej škody oneskorene, pričom v konaní ani netvrdil, že by mu v tom bránila nejaká prekážka, a prečo tak neurobil už skôr v rámci sudcovskej koncentrácie konania, a pokiaľ teda súd prvej inštancie uplatnil sudcovskú koncentráciu konania podľa § 153 ods. 2 CSP, jeho postup je vecne správny a nie je mu čo vytknúť. Ani samotný výsluch žalovaného by neodstránil vadu v skutkových tvrdeniach a oneskorene navrhnutom dokazovaní ohľadne preukázania skutočnej škody, ktorá vznikla žalobcovi.

9. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd mal za to, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo svojom výroku vecne správny, preto ho v zmysle § 387 odsek 1 CSP potvrdil sčasti z iných právnych dôvodov a sčasti z dôvodov, ktoré uviedol súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí.

10. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 odsek 1 a § 255 odsek 1 CSP a úspešnému žalovanému v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov tohto konania v plnom rozsahu.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).